

Pracovní list

Předmět: Český jazyk

Ročník: šestý

Opakování vzdělávacího celku: Příslovce – k nastudování:

Příslovce

Co jsou příslovce?

Příslovce (latinsky **adverbia**) jsou neohebný slovní druh. Vyjadřují bližší okolnosti dějů, konkrétně:

- **okolnosti časové** (přišel *pozdě*, odešli *včera*)
- **okolnosti místní** (odešel *do práce*, budeme *doma*)
- **bližší určení způsobu** (mám tě *velmi* rád, šli jsme *pěšky*)
- **příčinu** (přesně *proto* mě to nezajímá)
- **stupeň a míru** (*dost* peněz, *velmi krásný*)

Základem příslovcí jsou nejčastěji přídavná jména (příslovce jsou odvozena od přídavných jmen).

Např. *dobrý* – *dobře*, *lehký* – *lehce*, *měkký* – *měkce* apod.

Příslovce = neohebný slovní druh

Příslovce jsou označovány jako tzv. **neohebný slovní druh** (společně s předložkami, spojkami, částicemi a citoslovci) – to znamená, že nemění svůj tvar (mají stejný tvar v různých větách, spojeních apod.).

Zároveň u nich neurčujeme mluvnické kategorie (významy), tak jako jsme je určovali u ohebných slovních druhů (rod, číslo, pád, vzor nebo osobu, číslo, čas, způsob).

druh příslovce	ptáme se otázkami	příklady
místa	Kde? Odkud? Kudy? Kam?	<i>doma, nahoru, dolů, kam, tudy, tam</i>
času	Kdy? Odkdy? Dokdy?	<i>večer, ráno, včera, vloni, stále, občas</i>
způsobu	Jak?	<i>vesele, hezky, pomalu, pěšky, takto</i>
míry	Jakou měrou?	<i>velmi, moc, málo, kolik, zcela, úplně</i>
příčiny	Proč?	<i>navzdory, proto, úmyslně</i>

Stupňování příslovcí

Příslovce můžeme stupňovat stejně jako **přídavná jména**. Díky stupňování můžeme vyjádřit míru vlastnosti či dané okolnosti apod. Tvoříme tradičně tři stupně:

1. stupeň

Základní tvar, který najdeme například ve slovníku apod.

vesele, krátce, zdravě, vysoko, daleko

2. stupeň

Tvoříme ho přidáním přípony **-ěji/-ěji/-e**.

veseleji, kratčeji, zdravěji, výše, dále

3. stupeň

Tvoříme ho přidáním předpony **nej-** ke 2. stupni.

nejveseleji, nejzdravěji, nejvýše, nejdále

Příklady stupňování

dobře – lépe – nejlépe

často – častěji – nejčastěji

pomalů – pomaleji – nejpomaleji

zdravě – zdravěji – nejzdravěji

Přísluvečné spřežky

Přísluvečné spřežky jsou slova, která vznikla procesem tzv. spřahování, spojení více slov, která se často vyskytovala vedle sebe, v jedno slovo. Součástí spřežky je vždy předložka a další slovní druh, v případě přísluvečné spřežky se tedy jedná o spojení předložky s příslovcem (dále známe spřežky s podstatnými jmény, zájmeny a číslovkami). Vždy platí, že **spřežky píšeme dohromady** jako jedno slovo.

Např.: *najindy, odnaproti, zrána, dodnes, naplno, shora, zdáli, zleva, navždy* apod.

